

בס"ד לרפואה שלמה של ציון לוי בן אסתר. "שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקְרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתֶיךָ" (ישעיה נז' יט') 0

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִטּוֹת-מִסְעֵי <http://bnei-zion.com> כְּנִיַסַת הַשַּׁבָּת: 19:21

עֲרַשׁ"ק כֹּז' תִּמּוֹז תִּשְׁע"ג (5.7.13) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:35 ר"ת 21:20

הַפְּטָרָה: "שָׁמְעוּ דְבַר ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל רִדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים" (איכה א', ג')

אָנוּ נִמְצָאִים בְּיָמִים שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", כֹּא' (=21) הַיָּמִים שֶׁבֵּין שְׁבַעַת עֶשֶׂר בְּתִמּוֹז לְבֵּין תִּשְׁעָה בָּאָב, שְׁבָהֵם אָנוּ מֵתֵאבְּלִים עַל הַרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

אוּלָּם, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׁדוּקָא בְּיָמִים אֵלּוּ שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", שֶׁהֵם כִּידוּעַ יָמִים שֶׁל הַסֵּתֶר פָּנִים, אֲפֹשֶׁר לְהִתְקַרֵּב יוֹתֵר אֶל ה' יִתְבָּרֵךְ. וְזֹאת, כְּפִי שְׂאוֹמֵר הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ ר' דב בְּעַר מְמֹזְרִיטֵשׁ זִיע"א, עַל הַפְּסוּק "כָּל רִדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים". שָׁכֵן, "כָּל רִדְפֵיהָ" – כָּל רִדְפָה יָהּ – כָּל מִי שְׂרוּדְף אַחֲרֵי ה', כְּדִי לְהַמְלִיךְ אֶת הַבּוֹרָא, גַּם בְּמָצַב שֶׁל הַסֵּתֶר פָּנִים, כְּשֶׁאֵין הַשֵּׁם שָׁלֵם (בְּבַחֲנִית "יָד עַל כֵּס יָהּ"), זֹכָה לְ–"הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים" – הַשִּׁיג יָהּ, יִזְכָּה לְהַשִּׁיג גַּם אֶת אוֹתִיּוֹת יָהּ – וּמִמִּילָא יִזְכָּה לְהַשִּׁיג אֶת שֵׁם הַקַּב"ה בְּשְׁלִימוֹת (י.ה.ו.ה), שֵׁם הַמּוֹרָה עַל גִּילוֹי פָּנִים, דּוּקָא בְּיָמִים אֵלּוּ שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים".

וְהִנֵּה, ה'"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" מְגַלֵּה לָנוּ חִידוּשׁ גָּדוֹל, שְׁדוּקָא יָמִים אֵלּוּ (יָמֵי "בֵּין הַמְצָרִים") הֵם מְקוֹר וְשֵׁרֵשׁ לְכָל הַמוֹעֲדִים שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, שְׁגַם הֵם מְסַפְּרִים כֹּא' (=21) יָמִים, וְאֵלּוּ הֵם: שַׁבָּת, רֵאשׁ חֹדֶשׁ, שְׁבַעַת יָמֵי הַפְּסָח, חַג שְׁבוּעוֹת, יוֹמֵים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכִּיפּוּרִים, שְׁמוֹנַת הַיָּמִים שֶׁל חַג הַסּוּכּוֹת – וּבִסְף הַכֹּל, עֶשְׂרִים וְאַחַד יָמִים טוֹבִים שֵׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל, וְסִימָנָם (תְּהִלִּים עג' א'): "אָךְ (=21) טוֹב לְיִשְׂרָאֵל".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָן זֶה. שָׁכֵן, מִדּוּעַ כֹּא' (=21) יָמֵי "בֵּין הַמְצָרִים", שֶׁהֵם יָמִים שֶׁל הַסֵּתֶר פָּנִים, הֵם דּוּקָא שֵׁרֵשׁ לְ–כֹא' (=21) הַיָּמִים הַטּוֹבִים שֵׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל?

וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שֶׁהִנֵּה, מְבוֹאֵר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁתְּכַלִּית עֲבוֹדַת ה' הִיא, שִׁיעֲבוֹד הָאָדָם אֶת בּוֹרְאוֹ גַּם בְּמָצַב שֶׁל הַסֵּתֶר פָּנִים. שָׁכֵן, עַל-יְדֵי כֶף הוּא זֹכָה, לְאַחַר מִכּוֹן, לְעֲבוֹד אֶת ה' מִתּוֹךְ הַתְּגַלּוֹת אוֹר ה', בְּבַחֲנִית "כָּל הַמְקִיָּם אֶת הַתּוֹרָה מֵעַנֵּי – סוּפוֹ לְקִימָה מֵעֶשֶׂר" (אֲבוֹת ד', ט').

וְעַל-כֶּף אָמַר הַחֲכָם מִכָּל אָדָם (קְהֵלֶת ב', ט'): "אֵף חֲכָמֵי עַמְדָה לִי". וּפְרַשׁ הַמְדַרְשׁ (יְלֻקוֹט קְהֵלֶת): "אָמַר שְׁלֹמֹה (הַמֶּלֶךְ): תּוֹרָה שְׁלֹמֶדֶתִי בְּאֵף (=בְּצַעַר) הִיא עַמְדָה לִי". כְּלוֹמֵר, עֵיקַר הַשְּׂגַת הַחֲכָמָה שֶׁל שְׁלֹמֹה, שֶׁהִיא כִּידוּעַ הַחֲכָם מִכָּל אָדָם, הוּא דּוּקָא מְלִימוּד שְׁלֹמֶד שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּאֵף וּבְדוּחֶק, כִּי לְפִי גִדְל הַצַּעַר וְהַסֵּתֶר הַפָּנִים, כֶּף הוּא גִדְל הַגִּילּוֹי וְהַהֲשָׁגָה שֶׁל גִּילּוֹי הַפָּנִים.

עֲנִיָן זֶה מְבוֹאֵר גַּם בְּזֹהָר, שֵׁם כְּתוּב (תְּצַוֶּה" קַפְד', מִתּוֹרָגָם): "אֵין לָךְ אוֹר כְּאוֹתוֹ אוֹר שִׁיּוּצָא מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ... וְאֵין לָךְ טוֹב, אֶלָּא הַיּוּצָא מִתּוֹךְ הָרַע". וְעַל-כֶּף שְׁנִינּוּ בַּגְּמָרָא (בְּרַכּוֹת לד'): "בְּמִקּוֹם שֶׁבְּעֵלִי תִּשׁוּבָה עוֹמְדִין, אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים עוֹמְדִין". שָׁכֵן, בְּעֵלִי תִּשׁוּבָה, בְּהִיּוֹתָם קוֹדֵם בְּעֵלִי עֲבִירָה, הִנֵּה יֵשׁ לָהֶם מְלַחְמוֹת עֲצוּמוֹת עִם הַיָּצֵר הָרַע, שְׂאִינוּ מְרַפָּה מֵהֶם. לָכֵן, כְּאֲשֶׁר הֵם מִתְּגַבְּרִים עָלָיו כְּדִי לְעֲבוֹד אֶת ה', הֵם זוֹכִים לְגִילּוֹי גָּדוֹל שֶׁל אוֹר, בְּבַחֲנִית "אֵין לָךְ אוֹר כְּאוֹתוֹ אוֹר שִׁיּוּצָא מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ".

עַל-פִּי הָאָמוּר, יוֹמַתֵק לָנוּ לְהַבִּין אֶת מֵאֵמֶר חו"ל בַּגְּמָרָא (תְּגִינָה יב'): "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּלִילָה – הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף עָלָיו חוֹט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם, שְׁנֵאֲמַר: 'יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדוֹ', וּמָה הַטַּעַם (ש') 'יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדוֹ'? מִשּׁוּם שֶׁ'בְּלִילָה שִׁירָה(=תּוֹרָתוֹ) עִמִּי".

וְהַבִּיאוֹר הוּא, כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה רַק כְּאֲשֶׁר טוֹב לוֹ, וְהַמְצַב מֵאִיר לוֹ פָּנִים כְּשֶׁמֶשׁ בְּצַהֲרִים, אֵין זֶה רְבוּתָא וְחִשְׁבּוֹת גְּדוּלָה, כְּמוֹ אָדָם הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה גַּם בְּלִילָה, כְּאֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ הַסֵּתֶר פָּנִים, כְּאָדָם הַהוֹלֵךְ בְּחֹשֶׁכָה. וְזֶהוּ שְׂאֵמֶר רִישׁ לְקִישׁ: "כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּלִילָה" – כְּלוֹמֵר, גַּם כְּאֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ הַסֵּתֶר פָּנִים, בְּבַחֲנִית "לִילָה", וְחֹשְׁכוֹת בְּלִי אוֹר – הִנֵּה, "הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף עָלָיו חוֹט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם" – בְּזִכּוֹת זֶה הַקַּב"ה מֵאִיר לוֹ אֶת הַלִּילָה בְּאוֹר יוֹם, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר דּוֹד הַמֶּלֶךְ: "וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר".

מֵעַתָּה יוֹבֵן לָנוּ מִדּוּעַ כֹּא' (=21) יָמֵי "בֵּין הַמְצָרִים" הֵם שֵׁרֵשׁ וּמְקוֹר לְ–כֹא' (=21) הַיָּמִים הַטּוֹבִים שֵׁישׁ לָנוּ. שָׁכֵן,

אמת שהשבתות והימים הטובים הם ימים של התגלות ובהירות אור ה'. אך דוקא משום כך, מי שעובד את ה' רק בימים אלו, שיש בהם התגלות גדולה, אין בזה כל-כך חשיבות, כיון שאינו צריך להתאמץ כל-כך כנגד היצר, ועל-כן אין הוא יכול להרגיש את האור הגדול של הימים הגדולים הללו.

אך, מי שמתאמץ ב-כא' הימים הללו של "בין המצרים", שהם כאמור ימים של הסתר פנים, והוא עובד את ה' ומבקש להתקרב אליו - כי אז הוא זוכה לעשות הכנה ל-כא' הימים הטובים, ועל-ידי כך יזכה להרגיש בהם אור גדול, בבחינת "יתרון האור מן החושך". וכמו שאומר הזוהר הקדוש: "אין לך אור כאותו אור שיוצא מתוך החושך". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"כזה אמר ה' מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי וילכו אחרי ההבל ויהבלו" (ירמיה ב' ה')

על הכתוב בהפטרה, "כזה אמר ה' מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי", אומרים חז"ל, כמה חמור הוא הריחוק מהקב"ה. שכן, צריך לדעת, שכאשר ישראל הולכים נגדו יתברך, ועושים חליה עבירות ומעשים לא טובים, הם מפרידים את הקשר והדבקות האיתנה שלהם מהקב"ה. ולכן, כמה חשוב הוא ללכת בדרך, ולהיות דבוק בו יתברך, כי הוא הנותן לנו את הכח ואת החיים, כפי שכתוב (דברים ד' ד'): "ואתם הדבקים בה' אלהיכם תחיים כלכם היום".

ועל משמעות הקשר והדבקות של ישראל לאביהם שבשמים נוכל להבין מהתיבות "ישראל" ו"אלהים", שהם מתחברים ומשתלבים זה בזה, וניתן לקרוא אותם גם מלמעלה למטה.

ישך-אל
אל-הים

יהי רצון, שנזכה להיות דבוקים בו יתברך לעד ולעולמי עולמים, אמן פן יהי רצון!

"ההימיר גוי אלהים והמה לא אלהים ועמי המיר כבודו בלוא יועיל" (ירמיה ב', יא)

על הכתוב בהפטרת השבוע, "ההימיר גוי אלהים והמה לא אלהים ועמי המיר כבודו בלוא יועיל", מביא המגיד מדובנא משל יפה: חתן צעיר לימים היה סמוך על שלחן חותנו שנים אחדות. לימים, אמר לו חותנו, כי הגיע הזמן שיצא לעבוד ולפרנס את עצמו בכבוד. נתן לו חותנו סכום כסף מכובד במזומן, ושלחו ליריד בעיר לפצוץ, כדי שיקנה שם סחורה בזול, וישוב לעירו כדי למוכרה ברוח.

החתן הצעיר היה בטלן וביש מזל. נסע ליריד, וחזר עם מספר קרונות רכבת מלאות בקיסמים לשיניים. כשהביא את סחורתו לחותנו, קדמו הלה בקול זעקה: "שלומיאל שכמותך! סחורה זו לא תמכר במשך שנים רבות! מי יקנה כל-כך הרבה קיסמים לשיניים"? בלית ברירה החזיר את חתנו ביש המזל להיות סמוך על שלחנו, ואת הסחורה שאין לה קונים אחסן בתוך מחסניו. לאחר שעברו שנים מספר, אמר החותן לנפשו, מה יהיה בסופו של חתני? כלום לצמיתות יהיה סמוך על שלחני? חזר וקרא לחתנו, ונתן לו שוב סכום כסף גדול במזומן ושלחו ליריד. אך הפעם הזהירו, לבל יקנה סחורה שאין לה ביקוש. שמע החתן ונסע שוב ליריד. הימים היו ערב הימים הנוראים. נמלך החתן בלבו והחליט לקנות מטען עצום של שופרות, בחושבו כי זהו מצרך חיוני לימים אלו, וכך ירויח רווח נאה. כשהביא את סחורתו לחותנו, לא ידע הלה את נפשו מרוב כעס. "בטלן שכמותך! הלא השופרות שקנית יספיקו אפילו עד לזמן שנשמע את שופרו של משיח! מי צריך כל-כך הרבה שופרות?"

באין ברירה החזיר את חתנו להיות סמוך על שלחנו, ואת המטען העצום של השופרות שם במחסנים ליד המטען של הקיסמים. לימים נמלך החותן בדעתו, מה יעלה בסופם של מטעני הסחורה? מיד שלח וקרא אליו מתוך סחורות מוכשר, והציע לו למכור או להחליף את מטען הקיסמים בכל סחורה שהיא, ובלבד שמטען הקיסמים הללו יצא ממחסניו. בו בזמן פנה למתוך נוסף, והציע לו למכור או להחליף את מטען השופרות שאצלו לכל סחורה שהיא, ובלבד שיתפטר ממטען השופרות. לא יצאו ימים רבים, עד שקבל החותן שני פקסים משני המתוכים. הראשון הודיע בשמחה כי הצליח להחליף את הקיסמים ב...שופרות, והשני הודיע בשמחה כי הצליח להחליף את השופרות ב...קיסמים. כיון שראה החותן כי זו הפעם השלישית שהוא נכשל במסחר זה, החליט לותר ולעבור לסדר היום.

אלא שהפעם, נטפל אליו חתנו הבטלן והקניט אותו: "חותני היקר, הלא אתה סוחר ותיק ומנוסה, איך נפלת בעסקה זו? ומדוע כשאני קניתי סחורה זו פעסת עלי וטענת כי בטלן אני?". "שוטה שכמותך!" השיב לו חותנו. "הן בידי היו שני מטענים של סחורה שאיננה עוברת לסוחר, ומה היה לי לצפות ליותר? אך לך הרי היה כסף מזומן עובר לסוחר, ובבטלנותך בזבזת זאת על סחורה שאין לה שום ביקוש!".

כיוצא בזה טוען הנביא ירמיה לעם ישראל: "ההימיר גוי אלהים והמה לא אלהים". ניחא הגויים, גם אם יחליפו את אלהיהם באלהים אחרים, אין בכך שום פסול, שהרי הם מחליפים הבל בהבל, סחורה שאין לה ערך, בסחורה שאין בה ערך. אבל עמי "המיר כבודו בלוא יועיל" - איך יתכן שעם ישראל, שיש להם אלהים חיים, אלהי אברהם יצחק ויעקב, המירו אותו באלילים של כסף וזהב, עץ ואבן? הרי זה כמחליף מזומן בסחורת הבל. על-כך באה התוכחה והשאלה של הנביא ירמיה: "ההימיר גוי אלהים והמה לא אלהים"? היתכן?

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הַשְּׁלִיךְ (ה') מִשְׁמַיִם, אֶרֶץ תְּפָאֲרַת יִשְׂרָאֵל" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

עַל הַפְּתוּב בְּמַגִּילַת אֵיכָה (אֵיכָה ב', א'): "הַשְּׁלִיךְ (ה') מִשְׁמַיִם, אֶרֶץ תְּפָאֲרַת יִשְׂרָאֵל", דָּרְשׁוּ חוֹז"ל בְּמִדְרָשׁ: מִשְׁלַל לְבַנֵּי מְדִינָה, שֶׁעָשׂוּ עֲטָרָה לְמַלְכָם. אֲלָא שְׁלֹאֲחֵר מִכֵּן הָיוּ מְכַעֲסִים אֶת הַמֶּלֶךְ. וְהִנֵּה בַתְּחִילָה הָיָה הַמֶּלֶךְ מֵאֲרִיךְ אָפוּ וְסוּבֵל אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, אִוְלָם לְאַחַר שֶׁהִמְשִׁיכוּ וְהִכְעִיסוּ אוֹתוֹ בְּנֵי הַמְּדִינָה, אָמַר לָהֶם הַמֶּלֶךְ: יוֹדַע אָנֹכִי שְׂאֵתֶם מְכַעֲסִים אוֹתִי בְּעִבּוּר הַמִּתְנַהֵ/הָעֲטָרָה שֶׁנִּתְּתֶם לִי. לָכֵן, הָרִי לָכֶם הַמִּתְנַהֵ/הָעֲטָרָה שֶׁנִּתְּתֶם לִי, וְהַשְּׁלִיךְ אֶת הָעֲטָרָה בְּפָנֵיהֶם.

כִּךְ אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: כָּל מָה שְׂאֵתֶם מְכַעֲסִים אוֹתִי הוּא בְּשִׁבִיל דְּמוּתוֹ/צוּרְתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁחֲקוּקָה בְּכֹסֵא הַכְּבוֹד. אִם כִּךְ, קָחוּ לָכֶם אֶת דְּמוּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב! וְהַשְּׁלִיךְ אֶת דְּמוּתוֹ אֶרְצָה! וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב בְּאֵיכָה: "הַשְּׁלִיךְ (ה') מִשְׁמַיִם, אֶרֶץ תְּפָאֲרַת יִשְׂרָאֵל".

וּכְפִי לְשׁוֹן הַמִּדְרָשׁ (אֵיכָה רַבְתִּי ב', ב'): "מִשְׁלַל לְבַנֵּי מְדִינָה שֶׁעָשׂוּ עֲטָרָה לְמֶלֶךְ, הַקְּנִיטוּהוּ (=הַכְּעִיסוּהוּ) וְסִבְלָן, הַקְּנִיטוּהוּ וְסִבְלָן (=הָיָה סוּבֵל מַעֲשֵׂיהֶם). אַחַר-כֵּךְ אָמַר לָהֶם הַמֶּלֶךְ: כְּלוּם אַתֶּם מְקַנִּיטִין אוֹתִי, אֲלָא בְּעִבּוּר הָעֲטָרָה שֶׁעָטַרְתֶּם לִי, הָא לָכוֹן טְרוֹן בְּאִפְיִכוֹן (=הָרִי לָכֶם הַמִּתְנַהֵ שֶׁנִּתְּתֶם לִי מוֹשְׁלַכְתָּ בְּאִפְכוֹן). כִּךְ אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: כְּלוּם אַתֶּם מְקַנִּיטִין אוֹתִי, אֲלָא בְּשִׁבִיל אֵיקוּנִין (=צוּרְתוֹ) שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁחֲקוּקָה עַל כֹּסְאֵי. הָא לָכוֹן טְרוֹן בְּאִפְיִכוֹן (=זָרַק לָהֶם אֶת דְּיוֹקְנֵוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בְּפָנֵיהֶם), הוּי (=וְזֶהוּ): 'הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמַיִם אֶרֶץ תְּפָאֲרַת יִשְׂרָאֵל'".

בְּעִנְיָן זֶה כּוֹתֵב הַגַּה"ק רַבֵּי יוֹסֵף חַיִּים זצ"ל בְּסִפְרוֹ "בֵּן אִישׁ חָיִל" (דְּרוֹשׁ א' לְשַׁבַּת תְּשׁוּבָה): הִנֵּה, יָדוּעַ מָה שְׂאֵמְרוּ חוֹז"ל (יוֹמָא פו'): "אָמַר רַבֵּי לׁוֹי: גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה - שְׁמַגְעַת עַד כֹּסֵא הַכְּבוֹד, שְׁנַאֲמַר (הוֹשַׁע יד'): 'שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ...'. וְכֵן בְּהַמְשָׁךְ הַגְּמָרָא: "אָמַר רַבֵּי יוֹחָנָן: גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה שְׁמַקְרַבְתָּ אֶת הַגְּאֻלָּה". נִמְצָא, שֶׁעַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה נִזְכָּה לְהַחְזִיר אֶת אֵיקוּנִין (=צוּרְתוֹ) שֶׁל יַעֲקֹב בְּחֻזְרָה לְכֹסֵא הַכְּבוֹד, שֶׁהָרִי הַשְּׁפַעַת הַתְּשׁוּבָה, הִיא עַד כֹּסֵא הַכְּבוֹד.

וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל", שֶׁתְּשׁוּב/תְּשִׁיב אֶת "תְּפָאֲרַת יִשְׂרָאֵל" הוּא אֵיקוּנִין (=צוּרְתוֹ) שֶׁל יַעֲקֹב "עַד ה' אֱלֹהֶיךָ" עַד לְכֹסֵא הַכְּבוֹד כְּפִי שֶׁהָיָה לְפָנֵי שֶׁהַשְּׁלִיךְ הַקַּב"ה אֶת אֵיקוּנִין (=צוּרְתוֹ) שֶׁל יַעֲקֹב אֶרְצָה. וְהִנֵּה, כָּל מִשְׁכִּיל יִבְהַל וַיִּשְׁתּוּמֵם עַל מִדְרָשׁ זֶה, אִיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁהַקַּב"ה הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, מִשְׁלִיךְ מְכֹסֵא כְבוֹדוֹ אֶת אֵיקוּנִין/דְּמוּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב רַק מִשׁוּם שִׁיִּשְׂרָאֵל מְקַנִּיטִין אוֹתוֹ... וְהִלָּא בְּרוּר הוּא, שֶׁטְמוּן כָּאֵן רַעְיוֹן עֲמוּק שְׁחוּבָה עָלֵינוּ לְפַעֲנָחוּ.

וְנִרְאֶה לֹאֲמַר כָּאֵן רַעְיוֹן נִכְבָּד עַל-פִּי מָה שְׂאֵמְרוּ חוֹז"ל, שֶׁהָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב זָכוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקְדוּשַׁת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

הִנֵּה, אֲבָרְהָם אָבִינוּ זָכָה לְקְדוּשַׁת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִקוּמוֹ (=בְּהַר הַמּוֹרִיָה), וְהַתְּפַלֵּל שֵׁם, כְּפִי שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית ו', יד'): "וַיִּקְרָא אֲבָרְהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יִרְאָה... בְּהַר ה' יִרְאָה". וְכֵן יִצְחָק אָבִינוּ זָכָה גַם הוּא לְקְדוּשַׁת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִקוּמוֹ, כְּפִי שְׁפָתוֹב: "וַיִּצָא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשׂוּדָה". וְכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ, שָׁלַן בְּמִקוּם הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנַאֲמַר: "וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל בֵּית אֵל".

(וּכְפִי שֶׁשְׁנִינוּ בְּגְמָרָא (פְּסָחִים פח'): "אֲבָרְהָם קָרָא לְמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ 'הַר', שְׁנַאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כב'): 'בְּהַר ה' יִרְאָה'. וַיִּצְחָק קָרָא אֶת מָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ 'שׂוּדָה', שְׁנַאֲמַר (שָׁם כד'): 'וַיִּצָא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשׂוּדָה'. וְאֵילוֹ יַעֲקֹב, קָרָאוּ 'בֵּית', שְׁנַאֲמַר (שָׁם לה'): 'וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל בֵּית אֵל'").

אִוְלָם רַק יַעֲקֹב אָבִינוּ זָכָה לְקְדוּשַׁת הַמִּקְדָּשׁ גַּם שְׁלֹא בְּמִקוּמוֹ, כְּמִבּוֹאֵר בְּגְמָרָא (חוּלִין צא'): "וַיִּצָא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שַׁבַּע וְגו' וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם. כִּי מָטָא לְחָרֹן (=כְּאִשֶּׁר הִגִּיעַ יַעֲקֹב לְחָרֹן) אָמַר: אֲפֹשֶׁר, עֲבַרְתִּי עַל מָקוֹם שֶׁהַתְּפַלְלוּ בּוֹ אֲבוֹתַי (=הַר הַמּוֹרִיָה/בֵּית הַמִּקְדָּשׁ), וְאִנִּי לֹא הַתְּפַלְלִיתִי בּוֹ?... כִּיִּוֵּן שֶׁהַרְהַר בְּדַעְתִּיהָ (=בְּדַעְתּוֹ)... קִפְצָה לִּיהָ אֶרְעָא (=קִפְצָה לוֹ הָאֶרֶץ)".

הנה, מבואר שקדושת בית המקדש קפצה ליעקב אבינו בהיותו בדרך לחרן.

וצריך להבין ענין זה. מדוע מכל האבות הקדושים זכה דוקא יעקב אבינו לקדושת בית המקדש שלא במקומו? והבאור הוא על-פי הידוע מחז"ל, שיעקב אבינו, כאשר ברח לחרן מפני עשו, עשה בכך הכנה לכל הגלויות שיהיו לבני ישראל. על-כן, כדי להמשיך את קדושת בית המקדש בחוץ לארץ בכל מקום שיגלו בניו, זכה שקפצה לו קדושת בית המקדש שלא במקומו.

ולכן בכל מקום שעשו ישראל בתי פנסיות ובתי מדרשות, זכו להמשיך עליהם את קדושת בית המקדש, כפי שמבואר בגמרא (מגילה כט, א): "ואהי להם למקדש מעט - אמר רבי יצחק: אלו בתי פנסיות ובתי מדרשות שבבבל (=בגלות)".

והוסיף כ"ק האדמו"ר מרן מבעלזא שליט"א, שזה מה שכתוב: "מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל" - ששרש המשכת קדושת בית המקדש הוא מכוחו של יעקב אבינו, כפי שמובא בתרגום יונתן (מתורגם): "מה טבו אהליך יעקב... כמה טובים הם בתי המדרש שלכם, שבהם שמש יעקב אביכם".

והיכן שמש? אלא בזכותו, מאותו פה שקפצה לו קדושת בית המקדש שלא במקומו, זכה להשפיע שפע של קדושה על כל בתי הפנסיות והמדרשות שעשו ישראל בעולם.

ומעתה יומתק לנו להבין מדוע השליך הקב"ה בשעת החורבן את איקונין/דמותו של יעקב החקוקה בכסא הכבוד. שהרי, כידוע הקב"ה החריב את בית המקדש כדי להציל את ישראל מפליה, כפי שלמדנו במדרש איכה רבה (ד, יד), שבחרבן בית המקדש שפך הקב"ה את המתו על העצים ועל האבנים (=על בית המקדש), ולא על ישראל, ובכך את הציל ישראל מפליה. ומאחר ואחר החורבן הוא יתברך הגלה את בניו, הקדים הקב"ה לישראל רפואה למכה והשליך משמים את דמות יעקב אבינו, כדי שמכח דמותו של יעקב אבינו יוכלו ישראל להמשיך את קדושת בית המקדש בבתי פנסיות ובבתי מדרשות, בכל מקום אשר לשם יוגלו.

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א, ג)

אנו נמצאים בימים של "בין המצרים", כא' (=21) הימים שבין שבעה עשר בתמוז לבין תשעה באב, שבהם אנו מתאבלים על חרבן בית המקדש. אולם, צריכים אנו לדעת, שדוקא בימים אלו של "בין המצרים", שהם כידוע ימים של הסתר פנים, אפשר להתקרב יותר אל ה' יתברך. וזאת, כפי שאומר המגיד הקדוש ר' דב בער ממזריטש זיע"א, על הפסוק "כל רדפיה השיגוה בין המצרים". שכן, "כל רדפיה" - כל רודף זה - כל מי שרודף אחרי ה', כדי להמליך את הבורא, גם במצב של הסתר פנים, כשאין השם שלם (בבחינת "יד על פס יח"), זוכה ל-"השיגוה בין המצרים" - השיג וה', יזכה להשיג גם את אותיות וה' - וממילא יזכה להשיג את שם הקב"ה בשלימות (יהוה), שם המורה על גילוי פנים, דוקא בימים אלו של "בין המצרים".

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה"

על הנאמר בפרשה, "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה", פרש רבנו יוסף חיים זצוק"ל זיע"א: "לא יחל דברו", דהינו, אדם שלא מחלל את דיבורו - כלומר, לא מדבר דברים אסורים - זוכה לכך ש"כל היוצא מפיו" - כל מה שמבקש הוא מבורא עולם - "יעשה" - מיד מתקבלת בקשתו, ואבינו שבשמים ממלא את משאלות לבו.

אולם, אם חס וחלילה יוצאים דיבורים רעים מפיו, הוא בורא על-ידי כך מלאכים ומשחיתים רעים, המקטרגים עליו, ומבקשים להזיקו. שכן, צריך לדעת (מועד קטן יח, ב), (ש) "ברית כרותה לשפתים" - דהינו, יש כח בשפתים/בפה - לטוב או לרע חלילה.

בענין זה אנו מוצאים בגמרא (סנהדרין קב, ב), על יהוא שהיה מלך ישראל, אחרי יהורם בן אחאב. אחאב היה כידוע מלך רשע גדול, עובד עבודה זרה. כשהוא מת, בנו יהורם התמנה למלך במקומו. לאחר מכן בא הנביא והכתיר את יהוא למלך. אך צוה אותו להרוג את כל בית אחאב, וכך עשה יהוא. אבל יהוא היה צדיק אמיתי, ולא הסתפק בהריגת בית אחאב, אלא החליט להרוג את כל נביאי הבעל. מה עשה? כתב מודעה גדולה, ובה נאמר בזו הלשון: "אחאב עבד את הבעל מעט, יהוא יעבדנו הרבה". דהינו, מה שאחאב עבד עבודה זרה, זה כאין וכאפס למה שאני, יהוא, מתפון לעשות. והוסיף במודעה: "ביום זה וזה תערך אסיפה גדולה לכל עובדי הבעל. איש בל יעדר!"

בשעה היעודה הגיעו כלם, ואף יהוא המלך הגיע. אמר יהוא לעובדי הבעל: כדי שלא יפנסו לנו מרגלים, ברצוני שכל אחד יבדוק את העומד לידו, שהוא באמת מעובדי הבעל. בדקו ואמרו לו: אכן כלם עובדי הבעל. אמר להם יהוא: אינני רוצה שיפנסו אנשים זרים. וצוה לסגור את הדלתות על מנעול! לאחר שנעלו הדלתות אמר להם: עתה כלנו נלכש מדים, כדי שנוכל לזהות אחד את השני. לבשו כלם מדים. לאחר שהכל היה מוכן, סמון יהוא המלך לחליו, והם נכנסו פנימה ושחטו את כל עובדי הבעל. אולם, ממשיכה הגמרא ומספרת דבר נורא! בסוף ימיו יהוא המלך בעצמו עבד עבודה זרה. ואיך קרה שכל הדרדר? אלא מפני ש"ברית כרותה לשפתים" (=הכח של הפה). הוא אמר "יהוא יעבדנו הרבה", והוציא את המלים הללו מפיו, ואכן כך היה! ומכאן למדנו שצריכים לשמור על הפה! שפתים הן דבר קדוש, ומלים היוצאות מהפה עלולות לגרום לאדם צרות ויסורים, לא עלינו. לכן, היזהרו בכל מלה שיוצאת מפיכם! (ע"פ פ"פ פנינים).

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!